

سفر به اعماق زمین

محمد قدمعلی

۱۴

ده‌ها درخت در کرمانشاه قطع شد

جواد نوریان

۱۵

۵۰ کارگر شرکت تاز قزوین اخراج

شدند

۱۶

پلیس اصفهان دوچرخه سوار شد

رضا صالحی پژوه

۱۶

سرزمین

آیلا مسروری / گیلان

باور کنیم خزر چاه فاضلاب نیست

چندی است وقتی در کنار ساحل قدم می‌زنی با لاشه ماهیان مرده‌ای مواجه می‌شوی که تک‌تک یا ده تا ده تا در ساحل افتاده یا در آب شناورند. پیش از بارندگی‌های اخیر گیلان توده لاشه ماهیان در منطقه «ساحل قو» در انتهای شرقی خیابان اطبای انزلی نظر اهالی را به شدت جلب کرد اگرچه هنوز میزان آن کمتر از حدی است که واکنش‌برانگیز باشد!

دست بر قضا حول و حدود همین اتفاق بود که اداره کل محیط زیست گیلان یک واحد کشتار گاهی مرغ را که پساب ورودی آن به رودخانه دیسام سیاهکل می‌ریخت و یک‌شبه موجب مرگ حدود هزار قطعه ماهی شده بود، ضرتی تعطیل کرد؛ واحدی که از دو سال پیش مکرر در مکرر اخطار می‌گرفت و تمکین هم نمی‌کرد. اما اینجا در حاشیه ساحل در کنار جایی که جزء طرح‌های ساحلی است و اصولاً از شناگاه‌های معروف شهر محسوب می‌شود یا آن سوتر در غرب شهر انزلی در پارک ساحلی پاسداران هر روز ماهی‌های نیمه جان در ساحل می‌میرند. بوی نامطبوعی چشم را به جست‌وجو وادار می‌کند و در تمام موارد عیان یا پنهان لوله‌های «اگو» یا لوله‌های جمع‌آوری پساب و فاضلاب منازل مجاور را می‌بینی که به دریا وصل می‌شود؛ پنداری دریاچه خزر برای برخی چاه فاضلاب است!

■ **پدیده تغلیظ آلودگی در بدن آیزیان**

پرواضح است که مرگ این ماهیان دلیلی جز آلودگی آب ندارد. اگرچه برخی متولیان امر می‌گویند اینها ماهیانی هستند که صیاد از تور بیرون انداخته ولی صیادان معتقدند قد و قواره و نوع این ماهیان (سوف و کفال) در اندازه‌ای است که هیچ صیادی ممکن نیست آن را دور بریزد!

بدیهی است که دست طبیعت این آلودگی را به سوی خودمان بازمی‌گرداند. دکتر مهرداد فرخی عضو هیات علمی و دانشیار دانشکده بهداشت دانشگاه گیلان می‌گوید: «تاثیرات سوء بهداشتی آلاینده‌ها در زمان تولید خیلی کمتر از زمانی است که وارد بدن یک موجود زنده مثل ماهی یا جانداران پرسلولی و حتی فیتوپلانکتون‌ها یا موجودات تک‌سلولی می‌شود.» وی علت این پدیده را چنین توضیح می‌دهد: «همه ما در خصوص سمیت فلزات سنگین مثل جیوه شنیده‌ایم. حال وقتی این ماده سمی وارد بدن یک موجود زنده دیگر مثلاً فیتوپلانکتون یا جلبک شود می‌تواند تا هزار برابر فلز سنگین را در بدن خود تغلیظ کند. حالت دومی که ایجاد می‌شود تغییر شکل بیوشیمیایی یا بیولوژیکی است که در پروسه انتقال این ماده سمی، فرضاً از بدن جلبک به بدن موجود پرسلولی دیگر مثلاً ماهی اتفاق می‌افتد. به این معنی که جیوه از عنصری فلزی به جیوه آلی یا دی‌متیل جیوه تغییر شکل می‌دهد که سمیت آن، هزار برابر جیوه فلزی است بنابراین با نگاه خودخواهانه قدیم به مقوله بهداشتی شاید مرگ این قبیل آیزیان عذو مسبب خیر تلقی شود.»

آنچه در این مقوله نباید از نظر دور بماند این است که شاید هنوز در گستره نوار ساحلی شمال مطالعه و نمونه‌برداری از تاثیر شرایط آبی موجود و نیز غربالگری بیماری‌های حاصل از این شرایط نامطلوب به طور متمرکز انجام نشده باشد اما بدیهی است استفاده از ماهیانی که اتفاقاً به عنوان سالم‌ترین و توصیه‌شده‌ترین منبع پروتئینی تلقی می‌شوند و در این شرایط آبی رشد می‌کنند با توجه به تغلیظ آلودگی که در بدن ماهی اتفاق می‌افتد در درازمدت بسیار نگران‌کننده است.

■ **روایای شبکه بهداشتی جمع‌آوری فاضلاب شهر**

گفتنی است چند سال قبل به دلیل اهمیت ویژه جلوگیری از ورود آلاینده‌ها و پساب و فاضلاب‌ها به رودخانه‌ها و تالاب بین‌المللی انزلی و در نهایت دریا بانک جهانی برای احداث شبکه بهداشتی جمع‌آوری و تصفیه فاضلاب در دو شهر رشت و انزلی اعتبار خوبی را تخصیص داده طرحی که با استثممال آیف‌ا، نهایی شدن آن پایان سال میلادی ۲۰۱۰ بوده است که در حال حاضر به گفته مدیر امور آبفای انزلی ۷۵ درصد کار احداث شبکه فاضلاب بهداشتی شهر انزلی به پایان رسیده است، یکی از اعضای انجمن مردنه‌نهاد طرفداران توسعه‌انزلی با اشاره به اینکه معضل فاضلاب‌های منتهی به سواحل متیلا به کل خطوط ساحلی شمال کشور است، گفت: «متاسفانه در شهر گردشگرپذیر ما نیز هنوز سیستم مشخص و مدون جمع‌آوری فاضلاب عملاً وجود ندارد. اگرچه ما خبرهای امیدوارکننده‌ای در خصوص احداث تصفیه‌خانه فاضلاب در شرق و غرب شهرمان ذیل عنوان معروف پروژه بانک جهانی داریم، اما به نظر می‌رسد به مدار افتادن عملی آن زمانبر باشد، در حالی که می‌توانیم تا آن زمان با تعبیه انواع سپتینک تانک و ایم هاف تانک در بسیاری از مهمانپذیرهای کنار ساحل و مجتمع‌های مسکونی این معضل را تا حدودی حل کنیم.»

حسن لایق‌کار تصریح کرد: «برای ما به عنوان شهروند بسیار ناراحت‌کننده است که می‌بینیم لوله فاضلاب سرورس بهداشتی عمومی شهرداری، کاملاً عینی و سهل‌انگانه در برابر دید عموم به رودخانه «شنسپ‌آزار روگا» در نزدیکی اسکله بندر انزلی می‌ریزد یا بسیار رنج می‌کشیم وقتی شاهد اگوه‌ای جمع‌آوری فاضلاب خانگی هستیم که مستقیم به دریا می‌ریزد و حتی گاه آثار مدفوع انسانی به وضوح در آن قابل مشاهده است در حالی که برای رفع تمام اینها راهکارهای کوتاه‌مدت و بلندمدت وجود دارد.»

یک مقام آگاه در فرمانداری انزلی با صحه گذاشتن بر این موارد گفت: «بدیهی است که اجرا و احداث طرح‌های سالم‌سازی دریا هزینه‌ها هنگفتی می‌طلبد و جابه‌جایی آنها به سادگی مقدور نیست. از سویی هم‌مساله شبکه بهداشت شهرستان اعلام آلودگی را دارد و حتی بر مشاهده مدفوع انسانی هم اذعان دارند، شاید عدم استقبال بومیان بر شنا به همین دلیل باشد اما متاسفانه به اینکه بگوییم مدیران ما بی‌اطلاع هستند، ولی با توجه به تاثیر سونی که ممکن است بر روند گردشگرپذیری داشته باشد، آن را علنی نمی‌کنند و متاسفانه نگاه کوتاه‌مدت به مقوله مهم گردشگری دارند. بیماری‌های عفونی هم که گاه بروز می‌کند با توجه به خروج مسافر از شهر خیلی شاید مشهود نباشد و این همه ناشی از سیاست معیوب «مدیریت بدون صرف پول و هزینه» است در حالی که حتی اگر از نگاه گردشگری به این مقوله نگاه کنیم، می‌بینیم به ازای هر یک واحدی که هزینه شود ۱۰ واحد برگشت سرمایه وجود دارد. اما متاسفانه این مساله و حتی تبعات بهداشتی اجتماعی آن ساده گرفته می‌شود.»

البته طبیعی است برخی از پروژه‌های بزرگ، مصالح‌شان را به صورت کلان از شرکت‌های تولیدکننده خریداری کنند اما در پروژه‌های کوچک، انبوه‌سازان، مصالح مورد نیاز خود را از تولیدکنندگان جزء و اصناف تهیه می‌کنند.

رئیس سازمان مسکن و شهرسازی استان گفت: به طور کلی ما نمی‌توانیم به پیمانکاران بگوییم مصالح مورد نیاز خود را از کجا تأمین کنند، اما طبیعی است اگر در استان مصالح با نرخ مناسب و کیفیت خوب عرضه شود، سازندگان مسکن مهر به طور حتم از آنها خریداری کنند. وی تصریح کرد: در آغاز اجرای طرح مسکن مهر، ساخت و سازها از طریق تعاونی‌ها انجام می‌شد و انبوه‌سازان به دلیل پایین بودن نرخ زمین‌های مسکن مهر، تمایلی برای آن نداشتند. از بهمن‌ماه ۸۸ وزیر کشور اعلام کرد تعاونی‌ها تخصص و صلاحیت لازم را در این زمینه ندارند و در دولت، مسکن مهر از وزارت تعاون گرفته شد و به وزارت مسکن و شهرسازی واگذار شد و در این راستا سازمان مسکن و شهرسازی استان نیز با انعقاد قرارداد با انبوه‌سازان و پیمانکاران بومی ساخت مسکن مهر را به آنان واگذار کرد. وی افزود: در حال حاضر هیچ پیمانکار غیربومی با سازمان مسکن و شهرسازی استان قرارداد ندارد. زنده‌وکیلی در مورد برنامه‌های سال ۹۰ این سازمان گفت: از کل انبوه‌سازان استان خواسته‌ایم در احداث دو هزار واحد مسکونی مسکن مهر در استان ما را یاری کنند، چراکه اگر انبوه‌سازان استان در این فراخوان شرکت نکنند، به اجبار از انبوه‌سازان و پیمانکاران شهرها و استان‌های دیگر استفاده خواهیم کرد.

وی خاطرنشان ساخت: باید اعلام کنم که اکنون دوران رونق مسکن است، چراکه ساخت و سازها بیشتر از قبل شده و ساختمان‌ها به صورت مستقیم با قیمت پایین در اختیار متقاضیان قرار می‌گیرد به طوری که در سه سال اخیر، قیمت مسکن ثابت نگه داشته شده است. ■ **سهم ۹۰ درصدی مسکن مهر در پروانه‌های ساختمانی صادره استان**

وی افزود: تسهیلات بسیاری تحت عنوان مسکن مهر در سطح استان و شهر اراک ارائه شده است که می‌توان این ادعا را داشت که حدود ۹۰ درصد پروانه‌های ساختمانی صادرشده در استان مربوط به مسکن مهر است. از سوی دیگر ۳۱ شهر در استان مرکزی وجود دارد که روستاهای بسیاری را نیز شامل می‌شود و مسکن مهر فقط در اراک نیست.

پس مصالح مسکن مهر از کجا تأمین می‌شود؟ زنده‌وکیلی گفت: به همین دلیل ساخت و ساز مسکن مهر در این نقاط برای اصناف اراکی محسوس نیست. چه بسا که در بسیاری از این ساخت و سازها از این اصناف استفاده می‌شود. اگر این طور نیست، پس مصالح مسکن مهر از کجا تأمین می‌شود؟

اظهار داشت: در زمان «سعیدی‌کیا» وزیر سابق مسکن و شهرسازی، انبوه‌سازان هیچ نقشی در بحث ساخت و ساز مسکن مهر نداشتند، اما از زمان «نیکزاد» وزیر فعلی، انبوه‌ساز وارد این مقوله شد که می‌توان گفت بهبود مسائل مالی، ورود انبوه‌سازان و همکاری آنها با دولت از مسائلی است که باعث رشد مسکن مهر در کشور شده است. امیری‌راد در ادامه گفت: چون قرارداد ساخت و ساز مسکن مهر، قبلاً با تعاونی‌ها منعقد شده بود، هنوز انبوه‌سازان نقش موثری در این مورد ندارند اما به دنبال واحدهای جدیدی که حدود چهار هزار واحد است، قرار شده انبوه‌سازان این ساخت و سازها را انجام دهند. وی با اشاره به بحث مسکن مهر در اراک و ساخت و ساز آن در شهر مهاجران گفت: به دلیل عدم تمایل شهروندان به شهر مهاجران، بحث مسکن مهر در اراک چندان موثر نبوده است. وی تصریح کرد: واگذاری مسکن ۹۹ساله یکی از موارد مسکن مهر است که متاسفانه تنها این مقوله پررنگ شده در حالی که ساخت و ساز در بافت فرسوده و سکونتگاه‌های غیررسمی نیز از موارد دیگر مسکن مهر به شمار می‌آید که خوشبختانه آمادگی و ظرفیت مناسبی برای انجام این کار در استان وجود دارد.

امیری‌راد ضمن اشاره به این مطلب که مسکن مهر در بافت فرسوده نیاز به اطلاع‌رسانی و آگاهی مردم دارد، گفت: هنوز ما نتوانسته‌ایم اطلاعات لازم را در اختیار مردم قرار دهیم، در صورتی که صنف را سراغ ندارم که در این مقوله شرکت داشته باشد.

کبیری تصریح کرد: زمانی که شکایتی مبنی بر تاخیر دارس‌ته‌های فلزی باشد، پیمانکاران به فکر اتحادیه می‌افتند و از خدمات ما استفاده می‌کنند. وی در ادامه اظهار داشت: کسبه اراکی فقط تاوان مالیات و مشکلات کمبود کار را در این شهر می‌دهند.

کبیری گفت: هرساله حدود ۵۰ نفر از کسبه این صنف، تغییر یا ترک شغل می‌کنند چراکه این کار از نظر اقتصادی بازدهی ندارد. متاسفانه مسکن مهر جز ازدحام جاده‌ای، هیچ تاثیر و به‌راهی برای اقتصاد استان ندارد.

■ **هنوز انبوه‌سازان نقش موثری در ساخت مسکن مهر ندارند**

«کسری امیری‌راد» رئیس هیات مدیره انجمن انبوه‌سازان استان مرکزی نیز در این باره

مسکن مهر به عنوان یکی از شعارهای اساسی دولت نهم در سطح کشور مطرح شده است. آورده یک میلیون تومانی و وام‌های طولانی‌مدت از جمله شعارهایی بود که در ابتدای این طرح عنوان شد. در ابتدا واحدهای مسکونی به وسیله تعاونی‌ها که توسط متقاضیان تشکیل شده بودند، احداث می‌شد. اما این سیاست با اقبال عمومی چندانی مواجه نشد و به همین دلیل دولتمردان تصمیم گرفتند سیاست اجرای این طرح به وزارت مسکن و شهرسازی سپرده شود. اجرای سیاست استفاده از انبوه‌سازان بومی امری است که به اعتقاد بسیاری از کارشناسان اجرای این طرح را با موفقیت نسبی مواجه خواهد کرد؛ مسالهای که البته تاکنون محقق نشده است اما شاید موضوعی که در این میان نادیده گرفته شد، تأمین‌کنندگان مصالح ساختمانی بودند که می‌توانستند با اجرای این طرح شاهد رونقی در پروژه‌های چند هزار واحدی باشند. مسالهای که هیچ گاه شاهد آن نبودیم و البته آنها هنوز به رکود بازار فروش مصالح خود معترضند و کورسوی مسکن مهر نیز به تاریکی گرایید.

حال با توجه به حجم ساخت و سازهای گسترده مسکن مهر در استان مرکزی و شهرستان اراک، این سوال مطرح می‌شود که چه کسانی در ساخت و ساز این مصوبه بزرگ دولتی دخالت دارند، آیا به راستی تمامی شغل‌های مرتبط با ساخت مسکن که در اراک و استان مستقر هستند، در این راستا تحت تاثیر قرار گرفته و رونق اقتصادی برایشان ایجاد شده است؟ به دنبال این بررسی‌ها بر آن شدیم تا نقش صنوف مرتبط با ساختمان‌سازی مانند صنف آهن‌فروشان، مصالح ساختمانی و… را در این راستا جویا شویم.

■ **رونقی در بازار مصالح‌فروشان اراک ایجاد نشد**

«علی محمدی» رئیس اتحادیه مصالح ساختمانی اراک در این باره اظهار داشت: متاسفانه پیمانکاران مسکن مهر مصالح ساختمانی مورد نیاز خود را مستقیماً از شرکت‌های تولیدکننده خریداری می‌کنند و بازار اراک از معادله خرید آنها حذف شده است. وی گفت: با توجه به اینکه دولت، بحث مسکن مهر و رشد آن را در کشور مطرح می‌کند، اما متاسفانه با احداث واحدهای مسکن مهر، هیچ رونقی در

با وجود ادعای مسوولان استان مرکزی

اصناف استان سهمی در بازار مسکن مهر ندارند

◀ **مریم عرفانیان/ اراک**

◀ **نکته**

رئیس اتحادیه مصالح ساختمانی اراک: متاسفانه پیمانکاران مسکن مهر مصالح ساختمانی مورد نیاز خود را مستقیماً از شرکت‌های تولیدکننده خریداری می‌کنند و بازار اراک از معادله خرید آنها حذف شده است.بنا براین با احداث واحدهای مسکن مهر، هیچ رونقی در بازار اراک دیده نشده است.

